

להבות אש קודש

מתורתם של קדושי ושרידי השואה

יום הכפורים

יה"ר שזכות קדושי עליון אלו והעיסוק בתורתם יעמדו לנו להחתם לשנה טובה עם כל ישראל

הטעם לארבע כניסות כהן גדול ביוה"כ לקדש הקדשים

משיאי קדושת יום הכפורים שהינו למעלה ממקום וזמן, זו כניסת הכהן הגדול בעבודתו המיוחדת ביום הכפורים למקום קדש הקדשים. ארבע פעמים היה נכנס לשם¹, הרב אריה צבי פרומר (שימש כראש ישיבת חכמי לובלין לאחר פטירת הרב מאיר שפירא זצ"ל, מחבר שו"ת ארץ צבי ג"ח, גאון תלמיד הי"ש משמואל' מסוכטשוב זצ"ל הי"ד כותב בספר שנערך מכתביו (ארץ צבי מועדים מהדורת תשפ"א) וזלה"ק:

¹ הכהן הגדול היה נכנס ביום הכפורים ארבע פעמים לקדש הקדשים, וכך כותב הרמב"ם (ספר עבודה, הלכות עבודת יום הכפורים פרק ד'):...

...ונטל את המחתה וחותה בה אש מעל המזבח מן הסמוך למערב, שנאמר מעל המזבח מלפני ה', ויורד ומניחה על הרובד שבעזרה, ומוציאין לו את הכף וכלי מלא קטרת דקה מן הדקה, וחופן ממנה מלא חפניו לא מחוקות ולא גדושות אלא טפופות הגדול לפי גדלו והקטן לפי קוטנו ונותן לתוך הכף. כבר ביארנו שהולכה בשמאל פוסלת בדם הקדשים ושאר העבודות, ולפיכך היו מן הדיון שיוליך המחתה בשמאלו וכף הקטורת בימינו, אבל מפני כובד המחתה ועוד שהיא חמה, אינו יכול לסובלה בשמאלו עד הארון, לפיכך נטל המחתה בימינו וכף הקטורת בשמאלו, ומחלף בהיכל עד שהוא מגיע לקדש הקדשים, מוצא הפרוכת פרופה נכנס לקדש הקדשים עד שהוא מגיע לארון, הגיע לארון נותן המחתה בין שני הבדים ובבית שני שלא היה ארון היה מניחה על אבן השתייה, ואחוז שפת הכף בראשי אצבעותיו או בשיניו, ומערה הקטורת בגודלו לתוך חפניו עד שמהזירה למלוא חפניו כשהיתה, וזו היא עבודה קשה שבמקדש, וצובר את הקטרת על גבי הגחלים בידו לפניו במחתה, כדי שתהיה הקטורת קרוב לארון ורחוקה מפניו שלא יכוח, וממתין שם עד שיתמלא הבית עשן ויצא...

בשעת הקטרת הקטורת בקדש הקדשים, כל העם פורשים מן ההיכל בלבד ואינן פורשים מבין האולם ולמזבח, שאין פורשים מבין האולם ולמזבח אלא בשעת הקטרה בהיכל בכל יום ובשעת מתן דמים בהיכל כמו שביארנו בהלכות תמידין, ואחר כך נטל דם הפר מזה שהוא מנדרדו, ונכנס בו לקדש הקדשים ומזה ממנו שם שמונה הזיות בין בדי הארון, ויוצא ומניחו בהיכל על כן הוחב שהיה שם, ואחר כך יוצא מן ההיכל ושוחט את השעיר ומקבל את דמו ונכנס בו לקדש הקדשים, ומזה ממנו שם שמונה הזיות בין בדי הארון, ויוצא ומניחו על כן הוחב שני שבהיכל...

...ומקריב תמיד של בין הערבים, ואחר כך מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב וטובל ולובש בגדי לבן ומקדש ונכנס לקדש הקדשים ומוציא את הכף ואת המחתה, ואחר כך מקדש ופושט בגדי לבן וטובל ולובש בגדי זהב ומקדש ומקטיר קטרת של בין הערבים ומטיב את הנרות של בין הערבים כשאר הימים, ואחר כך מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב ולובש בגדי עצמו ויוצא לביתו וכל העם מלוין אותו עד ביתו, ויום טוב היה עושה על שיצא בשלום מן הקדש. עכ"ל הרמב"ם. יה"ר שנוכח לראות כהן גדול בעבודתו בשנה זו הבעל"מ.

זכור אזכור כיצד דברים אלו של הרמב"ם נחרטו עמוק בלבי. בתקופת נעורי בלימודי בישיבת כפר הרא"ה, בימים של עשיית כנסנו הרב משה צבי נריה זצ"ל, ושאלנו שאלה שהיתה נשמעת פשוטה מאוד: כמה פעמים נכנס הכהן הגדול ביום הכפורים לקדש הקדשים? מיד נענו חלק גדול מהחברים ואמרו 'פעם אחת'. לא! השיב הרב נחרצות בקולו האבהי. אז החלל 'מסכת ניהושים'. לבסוף אמר לנו הרב נריה זצ"ל: הכהן הגדול נכנס לקדש הקדשים ביום הכפורים ארבע פעמים! חיצור אחרי, ארבע פעמים! ומיד הוסיף ואמר: סדר העבודה של כהן גדול ביום הכפורים, זהו הענין המיוחד בתפילת המוסף, ובפיוטים זה כלשון קשה. אני מבקש ומציע שכל אחד ילמד לפני יוה"כ את הלכות עבודת יום הכפורים ברמב"ם, על מנת שיהא מוכן ויבין יפה את 'סדר העבודה' הנאמר בתפילה.

בזה"ק (בראשית כ"ז ע"א) על הפסוק בראשית (ב' ט"ו) ויָקַח ה' אֱלֹקִים אֶת־הָאָדָם וַיִּנְחָהוּ בְּגֶן־עֵדֶן...

ויקח מאן נטיל ליה, אלא נטיל ליה מד' יסודין, דאיתמר בהון ומשם יפרד ויהיה לארבעה ראשים, אפריש ליה מנהון, ושוי ליה בגנתא דעדן. בגנונא דא, יעבד קב"ה לבוי"נ דאיתגרי מד' יסודין, בזמנא דתב בתיובתא, ומתעסק באורייתא, קב"ה נטיל ליה מתפון, ועלייהו איתמר, ומשם יפרד, אפריש נפשיה מתאזה דילהון, ושוי ליה בגנתא דיליה, דאיהי שכנתא².

ואיתא בשערי קדושה למחרת"ו ז"ל דאחר שאדם במדרגת צדיק, דהיינו שאף שנמשך אחר התאוות הוא כובש את יצרו בכל עוז, סוף דבר כשיגיע למדרגת חסיד, היינו שלא יהיה נמשך עוד אחר תאוות כלל, וקודשא בריך הוא נטיל ליה מד' יסודין ואפריש ליה מתאזה דילהון (כי כל המדות הרעות נמשכות מארבע יסודות, כמ"ש בשערי קדושה) ושוי ליה בגנתא דעדן, היינו על דרך 'עולמך תראה בחיך'.

וי"ל דכנגד זה הם ארבע כניסות של כהן גדול לקדשי הקדשים ביום הכפורים, כי יום הכפורים יום המיוחד לתשובה, וכיוון דתב בתיובתא, קודשא בריך הוא אפריש ליה מארבע יסודין, ושוי ליה בגנתא דעדן, וזה ענין כניסת ארבע פעמים לקדש הקדשים, דבכל פעם נעקר מיסוד אחד של הארבע יסודין, והכניסה לקדש הקדשים 'שוי ליה בגנתא דעדן'.

וי"ל דכנגד זה אח"כ הם ארבעה ימים שבין יום הכפורים לסוכות, להוציא את כלל ישראל מארבעה יסודין, ובסוכות זוכים כל ישראל להיות שוי ליה בגנתא דעדן, כי סוכות צילא דמהימנותא... עכ"ל הרב אריה צבי פרומר זצ"ל הי"ד.

הכרה במעלתו של יום הכפורים

בספר מאמרי שלמה לרב שלמה הרבבי³ זצ"ל הי"ד כותב (ח"א מאמר ע"א 'המצוות והשפע לפי ערך הורתם לעולם')

...היוצא מדבריו [דרך ה' לרמח"ל (ח"ב פ"ד) אותם הביא בתחילת דבריו] שהכל תלוי בבנין הראשונים והשרשים, שעליהם היה להוציא לפועל ולהוריד הדבר לבריאה זו ולבנות, ולפי ערך איכות וסוד הדבר שהורידו לעולם ובנאוהו, כן נתבסס הדבר ונתחזק... האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב שברוב דבקותם בלא פירוד ממנו יתברך, שזה הנצרך לבנין, הן הן המרכבה⁴ כביכול השכינה שורה על ידיהם, וכל אחד נתייחד המדה שלו, אברהם בחסד, יצחק בדין ויעקב באמת, הם הוציאו הכח הזה לפועל לתקן הבריאה, והשרישו באומה הישראלית הכח לתקן הבריאה... והו הבריאה בכלל, וכן בכל מצוה ומצוה בפרטיות, לפי ערך אופן בנין הראשונים אותה בכלל ישראל, כמו שהורידה לעוה"ז, כן נשארה לעולם. אמרו רז"ל (שבת ק"ל ע"א) כל מצוה שקבלו ישראל בשמחה כגון מילה, עדיין עושים בשמחה...

אעפ"י שיש מצות תשובה מפורשת בתורה, מכל מקום צריכים להורידה לעוה"ז ולבנותה כראוי בכלל ישראל בנין חזק, ובנין כזה צריך להיעשות ע"י מי שהוא ראוי ומותאם לזה ויכול להוציאה לפועל ולהורידה לעולם

² תרגום עפ"י המתוק מדבש: מהיכן לקח הקב"ה את האדם, ואמר לקח והוציא אותו מגופו שנברא מארבע יסודות אש רוח מים עפר, ועל זה נאמר ומשם יפרד, פירוש מגופו נפרדה נפשו שהיה מארבע יסודות. הפריש את האדם מהיסודות של עוה"ז, והניחו בגן עדן לעבדה ולשמרה. כן יעשה הקב"ה לבני אדם שנבראו מארבעה יסודות, כשאדם שב בתשובה ועוסק בתורה בימי חייו, אז אחר שישלים שנותיו בעוה"ז הקב"ה לוקחו מארבע יסודות שלגופו. הקב"ה יפריש נפשו מתאוות הנולדות מהארבע יסודות, וישים אותו בגן עדן, והוא סוד השכינה.

³ הרב שלמה הרבבי (תר"ן-תש"ב) משגיח בשיבת שער התורה בגורדנא בישיבתו של הרב שמעון שקופ זצ"ל. למד אצל הרב ירוחם ממיר, וקיבל גם מהרב שמחה זיסל מכלם (רבו של רבי ירוחם) נספה עם כל משפחתו. מתלמידיו הגדולים הרב חיים שמואלביץ, הרב שמואל רוזובסקי, הרב ישראל גוסטמן הרב זיידל אפשטיין (משגיח ב'תורה אור') זכר צדיקים לברכה.

⁴ האבות הן הן המרכבה שנאמר (בראשית כ"ה) ויעל אלקים מעל אברהם, ויעל מעליו אלקים, והנה ה' נצב עליו (בראשית רבה מ"ו ו').

המעשה, ולכן נבחרו דוד המלך שהוא איש כללי ושרש בישראל, וכן דוד המדבר שהוא דור דעה שלא היה ולא יהיה כמוהו, רק ע"י יכולים להשריש מהות התשובה בבנין האומה הישראלית, ול אדי ע"י תשובת חוטאים או רשעים, ואפילו לא ע"י תשובת אדם הראשון, כי תשובה המסוככת מחטא היא נקראת תשובה במקרה, קרה חטא ושב, ובנין חזק אינו מבוסס על מקרה, ולכן היה צריך להסתבב הענין דוקא ע"י האלו שאינם ראויים לחטא ולמעשה כזה, רק החטא נסתבב מן ענין התשובה כדי להורות תשובה לרבים או להורות תשובה ליחיד נעשה החטא, נמצא התשובה היא במקרה כזה, העיקר והסיבה ולא המסובב, ואז הוא בנין בעצם וחזק וקיים והדבר הזה עמוק והבן.

יוה"כ לומדים בפשטות מפני שמשנה רבינו התפלל בעד ישראל, הקב"ה נתרצה לו ומחל על העוון, נקבע הזמן לעת רצון וזמן מחילה לדורות, אבל מפרקי דרבי אליעזר (פרק מ"ו) משמע שמציאות יוה"כ כבר היה מקודם, משה למד בתורה (ויקרא ט"ז ל"א) וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֵׁיכֶם...וכן אמר שם והנחילה לישראל לחוק עולם שנאמר (שם שם ל"ד) וְהִתְחַלֵּאת לָכֶם לְחֶקֶת עוֹלָם וְלִכְפֹּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטֹּאתֵיכֶם אֶחָת בַּשָּׁנָה. כי אותו האור הגדול המתגלה ביוה"כ כבר היה מוכן ומזומן מקודם, רק היו צריכים להורידו לעולם הזה, כי אור של מחילה עונות הוא אור של עוה"ב נבדל ממצאות עוה"ז, וצריכים להורידו לעוה"ז, ומשה הוא שהורידה אז לעולם, ולולא משה לא היה מי שיחיה בכחו להורידו...וכן השתדל אז משה לבנות בישראל לעתיד האפשרות לקבל אותו האור של יוה"כ, כי אור יוה"כ הוא מבחינת אור עוה"ב, ולכן הרוצה להכנס ולהינות מאור זה צריך להתאים עצמו להכנס במצב של עוה"ב בעוה"ז, אין בו לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות...

[וממשיך הרב שלמה הרכבי במאמר הבא (ע"ב, השיבות יוה"כ ומפריעיו) וזלה"ק:

חייב גדול על האדם להעריך גדול השיבות עצמו של יום הכפורים, כי לו ידע האדם גדול הצלחת היום עבורו ורוממות מצבו, היה מתעצם בכל כוחותיו לנצל הזמן ולהכנס כפי יכולתו בקדושת יוה"כ...ואם הקב"ה ברא והכין ליום זה אור גדול מאוד מעין עוה"ב, על כרחך זה מוכרח ונחוץ לעצמיות היום, כי בלתי זאת הדבקות ובלתי ההארה הנפלאה הזאת היוודת אז, לא היתה אפשרות למחילת עוון, כי להשגת כפרת חטא מוכרח להשפעה של שפע חסד ורחמים והארה חזקה מאוד מעין עוה"ב, שבאור כזה דוקא החטא נמק ונתבטל, וגודל הארת הזמן מוכיח לעצמו, שמכפר לחיים ולמתים, אעפ"י שכבר עברו וחלפו מן העולם ולכאורה אינם שייכים להוספת תקונים, מכל מקום יוה"כ בהארתו הנפלאה מיטיב גם להם ומביא להם ג"כ איזו כפרה ותקון ונקיו מעוון. וכדי להיות מוכן לקבל זה השפע ולהתרומם למדרגה רמה ונשגבה כזו, להכנס במצב מעין עוה"ב, צריך האם להכין עצמו ע"י השתדלותו, להבדל מהתקשרות והתדבקות בעניני עוה"ז...עכ"ל הרב שלמה הרכבי זצ"ל הי"ד.

יחפי רגליים ביום הכפורים להראות המצאותם בשמים

פרקי דרבי אליעזר (מ"ו) אמר ס"מ לפני הקב"ה רבון כל העולמים יש לך עם אחד בארץ כמלאכי השרת שבשמים, מה מלאכי השרת יחפי רגל, כך הן ישראל יחפי רגל ביוה"כ. מה מלאכי השרת אין בהם אכילה ושתיה, כך ישראל אין בהם אכילה ושתיה ביוה"כ. מה מלאכי השרת אין להם קפיצה, כך ישראל עומדין על רגליהם ביוה"כ. מה מלאכי השרת שלום מתווד בניהם, כך הן ישראל שלום מתווד בניהם ביוה"כ. מה מלאכי השרת נקיים מכל חטא, כך הן ישראל נקיים מכל חטא ביוה"כ וכו'. (מובא ברמב"ן ויקרא אחרי מות ט"ז ח'. ביאור עמוק בענין שליחת השעיר לעזאזל ביוה"כ).

⁵ הרב סיני אדלר העתיק דברי המדרש כפי שמוכא ברמב"ן. בפרקי דרבי אליעזר הנוסח הוא 'קפיצין'. בביאור הרד"ל למדרש כתב וזלה"ק: אין להם קפיצין, אין להם פרקים ברגליהם שיהיו יכולין לקפצם ולישב אלא רגליהם ישרה בלא פרק קפיץ הרגל לכן הם עומדים תמיד, כן מוכח פירוש בירושלמי ברכות...ובפירוש בית הגדול לרבי אברהם אהרן ברודא כתב לדברי המדרש וזלה"ק: ...ענינו על דרך משל שאין להם מנוחה וביטול מעשות רצון קונם, כי הם שכליים בפועל תמיד, וכמותם בני ישראל נדמו בזריזותם ודבקים בו יתברך ביוה"כ.

הרב סיני אדלר⁶ זצ"ל אוד מוצל מאש, מבאר דברים מופלאים אלו בספרו **דבר סיני רעיונות בפרשיות השבוע** (פרשת אחרי מאמר ב') וזלה"ק:

מאמר זה אומר דרשוני. ראשית מהי המעלה המיוחדת של יחפי רגל? ועוד אם על העינוי של נעילת הסנדל מדובר, הרי זה אינו העינוי העיקרי. ישנם פוסקים הסוברים שעינוי זה הוא רק מדרבנן, ואפילו לדעת הסוברים שזה מדין תורה, הרי בודאי אכילה ושתיה הן העינוי העיקרי, כי עליהן חייבים כרת, מה שאין כן על נעילת הסנדל. וא"כ מדוע האכילה והשתיה מופיעות במאמר זה רק במקום השני? כמו"כ התיאור שישראל עומדים על רגליהם ביום זה אינו ברור כל צרכו, שהרי אין מצוה לעמוד על הרגליים ביוה"כ מכלל יום אחר.

בנוגע לשאלה הראשונה נראה לומר, שעמידה מהווה חיבור לאותו מקום שעומדים בו. המלאכים נבראו מן השמים ולכן הם יחפי רגלים כדי ששום דבר לא יחצוץ ביניהם לבין השמים. לעומת זאת האדם נברא מצד אחד מן האדמה ומאידך גיסא נשמתו היא חלק אלוך ממעל, ולכן הוא נמצא כל הזמן במאבק בין שני כוחות אלו. תפקידו העיקרי הוא לקדש את החומר ולהעלות את האדמה שבו אל על, במשך כל השנה האדם נועל ... נעליים כדי שלא להיות מחובר אל האדמה. יוצאים מן הכלל הם הכהנים בעבודתם שהייתם לעבוד בלי שום מחיצה בין כפות רגליהם לבין רצפת ביהמ"ק, כי מקום עבודתם הוא קודש בדומה למלאכים שבשמים. גם משה נצטוו בהתקרב אל הסנה לחלוץ את נעליו כי המקום שעמד בו קודש היה.

ביוה"כ כל ישראל מתעלים ומקדשים את חי החומר שלהם, וגם האדמה שהם עומדים עליה מתקדשת, ולכן גם הם יחפי רגל, בעין המלאכים שבשמים. לפי הסבר זה אפשר להבין מדוע העניין של יחפי רגל מופיע בדבר ראשון, כי זאת היא אכן היסוד של ישראל ביום קדוש זה. היחפי רגל המוזכר כאן, אין זה דין משום עינוי אלא מושם שמתדמים למלאכים.

גם ההמנעות מאכילה ושתיה המוזכרת במאמר הנ"ל במקום השני, אינה מופיעה כאן כמצות עינוי אלא כהדמות למלאכים, ולכן דרגה זו מופיעה כתוצאה מדרגת היותם יחפי רגליים. גם בענין העמידה המוזכר כאן הוא תיאור של דרגתם. בד"כ בני אדם הם בחינת 'הולכים' לעומת המלאכים שהם 'עומדים' המלאך עומד כי אין לו בחירה, וכפי שהוא נברא כך הוא נשאר כל הזמן, ללא שום שינוי במצבו. לעומתו האדם כל הזמן בתנועה, כי כח הבחירה שניתן לו מאלף אותו לנוע לכאן או לכאן. אמנם במעמד הר סיני התעלו בני ישראל ומכח בחירתם הם שללו מעצמם את הבחירה באמרו 'נעשה' בלי ושי'נשמע' מקודם. אותה שעה הם הבינו שבענין זה לא שייך לבחור אם לקבל את התורה אם לא, כי ידעו שבלי התורה אין ישראל וכלי ישראל אין עולם. גם ביוה"כ מתעלים ישראל לדרגת המלאכים ומרצונם הם שוללים מעצמם את הבחירה והופכים להיות 'עומדים'. כאשר האדם מתעלה לדרגה זו, מתבטלת כל קנאה וכל שנאה שבין איש לרעהו וממילא אהבה ואהבה שלום ורעות שוררים בין אדם לחבירו.

[מוסיף המלקט ויתכן שזו כוונת הרב עצמו], מכאן ניתן להבין הבנה חדשה ועמוקה את ענין ריצוי חבירו לפני יוה"כ, ושאיין יוה"כ מכפר על עבירות שבין אדם לחבירו, והוסיפו אפילו זה מעכב בכפרת ה'בין אדם למקום' (כעת נעלם ממני המקור) ולפי דבריו מובן **כי אין ה'בין אדם לחבירו' נמצא רק שם אלא זה מראה על חוסר הכנה ועיכוב בעצמותו של יום שהוא ההתנדמות למלאכים שאין בהם קנאה וכו'.**

הסיום שבמאמר זה מתאר את המציאות שישראל מגיעים אליה בעקבות כל הנאמר כאן, **והיא שישראל זוכים להיות נקיים מכל חטא כמלאכים. הדמיון למלאכים גם בענין נקיות מכל חטא בא לומר, שישראל**

⁶ הרב סיני אדלר זצ"ל (תרפ"ח - י"ט בתמוז תשפ"א) נולד בצכסלובקיה, שרד את מוראות השואה השתחרר באושוויץ. באחד משיאי הרגעים הנוראים בחייו נדר שאם יוכה להנצל יעלה לארץ ישראל ויקדיש כל חייו ללימוד התורה. לפני שעלה לארץ הגיע לאנגליה שם פגש את הרב יחזקאל אברמסקי זצ"ל שציידו בהמלצה חמה לרב יחזקאל סרנא בשיבת חברון, ויומיים לאחר עלייתו לארץ (ירד על החוף ביום המישני) נכנס ביום ראשון לשיבת חברון. נשא את נכדתו של הרב יעקב משה הרל"פ זצ"ל, שימש כרבנות באשדוד, וכשנפטרה אשתו קבע מקום מגוריו במבשרת ציון אצל תלמידיו מיישיבת כרם ביבנה עד לפטירתו, שם עסק בלימוד התורה בשמחה ובדבקות נפלאים. עסק רבות בהנצחת השואה במבט יהודי אמוני שרשי, כתב קורותיו בספר **בגיא צלמות**, וכן ספרים **דבר סיני** בנושאים הלכתיים ומוסר לפרשיות התורה. ⁷ זכריה (ג' ו') **וְנָתַתִּי לָהֶם מַהֲלָכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה**. פירש רש"י: העומדים – שרפים ומלאכי השרת שאין להם ישיבה.

מגיעים לדרגת תשובה לא כאדם שחטא והקב"ה סלח לו, אלא בדרגת מלאך שנקיותו היא מראשית בריאתו, שהרי מעולם לא חטא, כך ישראל מטהרים ביה"ב כאילו מעולם לא חטאו... עכ"ל הרב פיני אדלר זצ"ל.

הדבקות בה' יתברך בעת שמחה ורווחה כבעת צרה

אַתְּחַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים (תהלים קט"ז ט') אומרת הגמרא יומא (ע"א ע"א) אמר רב יהודה, זה מקום שווקים. פירש רש"י: שאדם מוצא לקנות מזונותיו, ולפי שהיה דוד מטלטל נע ונד היה מתפלל על הדבר.

בשפתי צדיק לרב פינחס מנחם אלעזר האדמו"ר מפיליץ⁸ (גיסו של ה'שפת אמת') מפרש דברים אלו וזלח"ק:

בעת יסוריו פשוט שהיה דבוק תמיד בה' יתברך, כידוע שבכל עת יסור גדול עשה קפיטל [מזמור] תהלים חדש שהתאמץ בדבקות נפלא שהכל לטובה מה' יתברך, אך כשיבוא למקום שיש כ"ט [כל טוב] חשש פן ח"ו יתמעט הדבקות, העתיר שיתחלך לפניו יתברך שמו בכל מה שישוג בארצות החיים יעלה הכל לפניו יתברך שמו...בתים מלאים כל טוב בורות הצובים וכו' פן תשכח, חזר להזהירם את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד עם כל הטוב.

הגליון נערך בחסד ה' יתברך ובטובו ע"י יהודה יעקב ברקאי תל ציון כוכב יעקב 0526514000 Ybarkai6@gmail.com

⁸ האדמו"ר מפיליץ הרב פינחס מנחם אלעזר יוסטמן זצ"ל (תר"ה-י' בכסלו תרפ"א) נכדו של ה'חידושי הרי"מ' רבי יצחק מאיר מגור מייסד השושלת. התייתם בגיל צעיר מאוד וסבו לקחו תחת חסותו השיאו עם נכדה אחרת שלו יתומה אף היא, אחותו של ה'שפת אמת'. עסק במסחר ספרים והדפיס את ה'ירושלמי עם פירוש ה'רידב"ז'. עסק בתורה ובחסידות וחזר על תורות השפת אמת. לאחר פטירתו סירב בכל תוקף להתמנות לאדמו"ר, לבסוף עבר לפיליץ שם היה רב העיר. היה בעל מדות נעלות, בין השאר סלד מאוד מעניין הכינויים שמכנים אנשים ואמר שעלולים להפסיד חלק העוה"ב. שאף לעלות לארץ ישראל.

בנו הרב חנוך גר זצ"ל הי"ד התמנה כאדמו"ר תחתיו, עד שעלה בלהבות החורבן של השואה, ורבים מאוד מצאצאי השפתי צדיק נספו בחורבן הגדול. בתחילת הספר מודפסים שמות ילדיו, ונכדיו, התניו וכלותיו, עשרות ולמעלה מזה של שמות שנספו, והוסף מוציא הספר לדפוס כי את שמות הנינים כלל לא הזכיר וחלק מהנכדים נשכחו שמותיהם, תנצב"ה.